

Andris Sprūds: «Valsts maksās par zemi, nevis to atņems»

Par Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likumu

Egita Terēze Jonāne

Oktobra nogalē aizsardzības ministrs Andris Sprūds tikās ar Zilupes un Ludzas iedzīvotājiem, lai skaidrotu, ka Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likums neparedz īpašumu, konkrētāk – zemes – atņemšanu, tas nosaka, ka valsts šos īpašumus atsavinās jeb iegādāsies. “Vietējā Latgales Avīze” apkopoja ministra skaidrojumu un iedzīvotāju vaicājumus un viedokļus, ko uzklaušīja Zilupē.

Kas satrauc zilupiešus?

Tūrisma uzņēmēji pauda satraukumu, vai pretmobilitātes pasākumi neierobežos tūristu un pašu pārvietošanos, savukārt lauksaimnieki jautāja, vai varēs lietot lauksaimniecības zemi un ēkas, ja īpašumā būs izvietoti, piemēram, «pūķa zobi». Vai ir ekonomiski lietderīgi likt šos «pūķa zobus» un pārējos šķēršļus, ja ir droni un lādiņi, kas lido 300 km attālumā. Tāpat zilupieši aicināja sakārtot tos ceļus, kas ir sliktā stāvoklī, un tos ceļus, kurus izmantos pretmobilitātes šķēršļu pārvietošanai. Kāda kundze aicināja ar zemes īpašniekiem runāt par atsavināšanu jau tagad, nevis gaidīt nākamā gadu, lai īpašnieki zinātu, vai pieņemtais likums ietekmēs viņu īpašumus. Lauksaimnieki teica, ka atsavināmo zemi labprāt samainītu pret līdzvērtīgu īpašumu, un ir nobažījušies, ka atsavināšanas maksa būs tik zema, ka nopirkt nevarēs neko. Bija arī ierosinājums izvērtēt Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likuma ietekmi uz uzņēmējdarbību un atbalstīt uzņēmējus pierobežā.

Zilupieši jautāja aizsardzības ministram, cik valsts maksās, atsavinot zemi pretmobilitātes pasākumiem

Zilupes un Pasienes katoļu draudžu pāvests Vitālijs Filipenoks vaicāja, vai, plānojot pretmobilitātes pasākumus, Aizsardzības ministrija ņemusi vērā, ka šeit atrodas kultūrvēsturiski objekti (baznīcas u. c.) un vai ministrijas saziņā ar zemju īpašniekiem būs droša.

Valērijs (ieprecējies Ludzas novadā, pats ir no Lietuvas) atzina, ka Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likums līdz šim netika skaidrots, uzrunājot katru īpašnieku individuāli. Piemēram, ja zeme ir pie pašas valsts robežas un ja tā ir vajadzīga valstij drošības pasākumiem, tad īpašnieks vēlas par to uzzināt pirmais, nevis no preses. Tāpat viņš pieļāva, ka saprast šo likumu apgrūtina pagātnes atmiņas gan par 1941. un 1949. gada izvešanām, gan par obligāto iestāšanos kolhozos.

Atbildot uz zilupiešu jautājumiem, aizsardzības ministrs Andris Sprūds atgādināja, ka jau darbojas pārvietošanās ierobežojumi pierobežas joslā, ko uzrauga Robežsardze, un citu ierobežojumu šobrīd nav. Nākamgad ministrija ir piešķīrusi Kul-

tūras ministrijai finansējumu kultūrvēsturisko objektu saglabāšanai, tikmēr pašus šķēršļus Nacionālie bruņotie spēki izvietos tā, lai tie neietekmētu nedz cilvēkus un viņu saimniecisko darbību, nedz arī ēkas. Atsavināmo teritoriju īpašnieki tiks uzrunāti šī gada beigās un nākamā gada sākumā, un sarunās par atsavināšanas gaitu zemes īpašnieks varēs rosināt piešķirt viņam līdzvērtīgu īpašumu. Ceļi, ko izmanto pretmobilitātes pasākumos, tiks laboti un uzturēti kārtībā, jo ceļi ir svarīga infrastruktūra pretmobilitātes plāna īstenošanā, uzsvēra ministrs.

Viņš arī pieļāva, ka pretmobilitātes pasākumiem nevajadzētu ietekmēt saimniecisko darbību, jo valsts ar uzstādījumu «stiprinām robežu no pirmā centimetra» vēlas parādīt, ka šeit investēt un attīstīt tautsaimniecību ir droši. «Mēs vēlētos, lai šķēršļu ražošanā un to transportēšanā būtu vairāk iesaistīti arī Latgales uzņēmēji. Mums bija padsmīt šķēršļus ražojot uzņēmumi, un bija pārstāvēti arī Latgales uzņēmumi,» pastāstīja Andris Sprūds. Viņš arī informēja, ka Eiropas Savienība plāno piešķirt finansējumu Latvijai drošības pasākumiem, piemēram, dronu sienas izveidei, kas aptur dronus, tikmēr Latvijā tiek stiprināta sauszemes robeža.

Kā likums atbalsta zemes īpašniekus?

Atspēkojot mītus, **Andris Sprūds** skaidroja, ka masveida īpašumu atsavināšana un mīnu izvietošana nenotiks, ka Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likums ir svarīgs tāpēc, ka tas skar iedzīvotāju, tostarp arī zilupiešu un Latvijas valsts drošību.

«Teritorija pie Krievijas un Baltkrievijas robežas mums visiem kopīgi ir jāsargā, lai cilvēki šeit justos un būtu aizsargāti. Tieši tāpēc mēs stiprinām robežas, tieši tāpēc ir pieņemts Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likums. Šeit, pierobežā, ir drošības koridors, un tas ir jānostiprina ar pretmobilitātes šķēršļiem, lai nekas netiktu tiem pāri. Šie šķēršļi tiks izvietoti konkrētos punktos, un kopumā tie atradīsies sešos novados un skars vairāk nekā 1000 īpašumus (no tiem vairāk nekā 1/3 pieder valstij un pašvaldībām). Tie ir vairāk nekā 1 milj. hektāru, taču Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likums attiektos uz 2000–3000 ha jeb 0,2 % (salīdzinājumam – Sēlijas poligons aizņems 25 000 ha).

Vēlos uzsvērt, ka tiks atsavināts nevis viss īpašums, bet tikai īpašuma daļas, kur šie šķēršļi tiks izvietoti. Tās nav ēkas, tie ir sauszemes koridori, kur izvietosim šķēršļus. Valsts maksās par zemi, nevis atņems to. Par atsavināmajiem īpašumiem informēsim gan īpašniekus, gan pašvaldības, bet drošības apsvērumu dēļ šī informācija nebūs publiska,» teica ministrs.

Tāpat viņš informēja, ka valsts atsavinās īpašumus, maksājot taisnīgu atlīdzību, proti, ņemot vērā gan tirgus cenu, gan ietekmi uz saimniecisko darbību (ievērojot arī lopu skaitu, koku vērtību, ietekmi uz īstenojamajiem Eiropas Savienības projektiem u. c.). Ministrs pieļāva, ka atlīdzība par atsavināto īpašumu varētu būt līdz pat 10 000 eiro, tāpat valsts segs atsavinātā īpašuma uzmērīšanas un novērtēšanas izdevumus. Ja tomēr zemes īpašnieks uzskatīs, ka valsts noteiktā atsavināšanas maksa ir par mazu, viņš varēs iesniegt savu nekustamā īpašuma novērtējumu.

Andris Sprūds uzsvēra: «Pretmobilitātes infrastruktūras izbūves likums nosaka šīs stratēģiski nozīmīgās teritorijas, tāpēc ieguvēji būs arī šo atsavināto teritoriju īpašnieki, jo saimnieciskā darbība būs pasargāta no potenciālajiem apdraudējumiem. Vienlaikus, ja nepieciešamās teritorijas tiks atsavinātas, tad īpašnieki saņems taisnīgu atlīdzību, jo to nosaka šis likums.»

Pašvaldības viedoklis

Ludzas novada domes priekšsēdētājs Edgars Mekšs:

«Paldies aizsardzības ministram, Aizsardzības ministrijas un Nacionālo bruņoto spēku pārstāvjiem par dialogu ar iedzīvotājiem un pašvaldību. Pirmā tikšanās ar mūsu novada iedzīvotājiem notika Kārsavā, kur bija konstruktīva diskusija un kur vienojāmies, ka šādas tikšanās notiks arī Zilupē un Ludzā. Pretmobilitātes infrastruktūras izbūves likums ir nepieciešams, tāpēc tika iesniegti arī pašvaldības priekšlikumi. Galvenais, lai iedzīvotāji, kas ir iesaistīti īpašumu atsavināšanas gaitā (un mūsu novadā tas skars tikai 100 ha, tai skaitā pašvaldības zemi), saņemtu taisnīgu kompensāciju. Primāra ir valsts drošība, jo šeit sākas Eiropas Savienība, šeit sākas mūsu valsts, un lai arī investoram nav šaubu, ka šeit investēt un attīstīt uzņēmējdarbību ir droši.»

Autores kolāža un foto

UZZIŅAI

- * Atsavināmo nekustamo īpašumu īpašniekam ir tiesības:
 - iesaistīties atlīdzības noteikšanā, iesniegdot dokumentus, kas raksturo īpašumu, par veiktajiem ieguldījumiem un iespējamajiem zaudējumiem;
 - kopā ar institūcijas piesaistīto sertificēto vērtētāju piedalīties nekustamā īpašuma apsekošanā;
 - paust savu attieksmi par novērtējumu – būs nodrošināta iespēja iepazīties ar vērtējumu un 30 dienu laikā sniegt rakstveida viedokli. Īpaš-

- nieks tiks uzaicināts piedalīties aprēķinātās atlīdzības izvērtēšanas sēdē, kā arī tiks nodrošināta iespēja uzdot jautājumus par novērtējumu vērtētājam;
- līdz komisijas lēmuma pieņemšanai par atlīdzības apmēra apstiprināšanu iesniegt savu novērtējumu;
- apstrīdēt tiesā institūcijas noteikto atlīdzības apmēru; gadījumā, ja īpašnieks nepiekrīt atlīdzībai, viņš varēs iesniegt savu nekustamā īpašuma vērtējumu.
- * Strīdus gadījumus izšķirs Latvijas Īpašumu vērtētāju asociācija.
- * Ja īpašnieks neparaksta atsavināšanas lī-

- gumu, Saeima pieņems likumprojektu par konkrētā īpašuma atsavināšanu.
- * Īpašnieks par viņa īpašuma atsavināšanu saņems e-pastā vai deklarētās dzīves vietas adresē vēstuli no Valsts aizsardzības militāro objektu un iepirkumu centra.
- * Pretmobilitātes šķēršļi ir «pūķa zobi», prettanku eži, betona bloki u. c.
- * Par Pretmobilitātes infrastruktūras izveides likumu var jautāt, zvanot darbdienās pa bezmaksas tālruni 28753000 vai rakstot uz e-pasta adresi pretmobilitate@mod.gov.lv   (Avots – Aizsardzības ministrija un www.mod.gov.lv/rozezas-stiprinasana)

Aizsardzības ministrija

«Projekta «Droša informācija – droša robeža» publikācija tapusi ar Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas finansiālo atbalstu.»